

degradatur, competentia, ad episcopi præsentiā ducitur: episcopus autem assistentibus sibi supra dictis Ecclesiæ prælatis, et præsentē iudicē sæculari, in Ecclesia vel alio loco sacro, ordine retrogrado, id est, incipiendo ab illo, quod in ultima ordinatione acceperat, usque ad primum, quod datur in collatione primæ tonsuræ, eum vestibus, et ornamentis sacris cum certa verborum forma exiit, et tandem caput radit, ac præmissis efficacibus et seriis intercessionibus, circa mortis periculum sententia circa eum moderetur, tradit iudici sæculari: prout amplius habetur cit. c. *Degradatio*, § h. t. in 6. Actualis vero, sive solemnī cœlestis militiæ militis, id est, clerici degradatio, cum ad eam fuerit procedendum, fiet, ut exauctoratio ejus, qui militiæ deservit armatæ, cui militaria detrahuntur insignia, sicque a militia remotus castris rejicitur, privatus consortio et privilegio militari. Clericus igitur degradandus vestibus sacris indutus, in manibus habens librum, vas, vel aliud instrumentum seu ornamentum ad ordinem suum spectans, ac si deberet in officio suo solemniter ministrare ad episcopi præsentiā adducatur: cui episcopus publice singula, sive sint vestes, calix, liber, seu quævis alia, quæ illi juxta morem ordinandorum clericorum, in sua ordinatione ab episcopo fuerint tradita, seu collata singulariter auferat, ab illo vestimento, seu ornamento, quod datum et traditum fuit ultimo inchoando et descendendo gradatim degradationem continuet, usque ad primam vestem, quæ datur in collatione primæ tonsuræ: tuncque radatur caput illius, seu tondeatur, ne tonsura seu clericatus vestigium remaneat in eodem. Poterit autem episcopus in degradatione hujusmodi uti verbis aliquibus ad terrorem illis oppositis, quam in collatione ordinum sunt prolata dicendo presbytero hæc vel similia verba in remotione planetæ: auferimus tibi vestem sacerdotalem, et te honore sacerdotali privamus: sicque in remotione reliquorum insignium similibus verbis utens. In ablatione ultimi, quod in collatione ordinum fuit primum infra scripto, vel alio simili modo pronuntiet, sive dicat: auctoritate Dei omnipotentis Patris, et Filii, et Spiritus Sancti, ac nostra, tibi auferimus habitum clericalem, et deponimus, degradamus, collimus, et exuimus te omni ordine, beneficio, et privilegio clericali.

46. *Dum degradatus traditur curiæ sæculari, debet præmitti intercessio seria contra pœnam mortis? eam omittens non est irregularis.* — Dicitur autem notanter: præmissis efficacibus intercessionibus, quia, quamvis multi, inter quos etiam Suarez est, velint, episcopum non incurrere irregularitatem, etiamsi sine hujusmodi intercessione tradat degradatum curiæ sæculari; tum quia in c. *Novimus, de Verb. signif.* dicta intercessio ad evitandam irregularitatem non præscribitur; et vel inde ea omīssa irregularitas non contrahitur, utpote, quæ non nisi in casibus a jure expressis incurritur, c. *Is qui, 18, de Sentent. excommun.* in 6. Tum quia c. *Episcopus, 3, Ne clerici, vel monachi,* in 6 eum, qui causam sanguinis justitiæ alterius delegat, Papa ab irregularitate absolvit; nulla facta mentione de tali intercessione vel protestatione contra pœnam sanguinis, dummodo hanc non demandet; tamen securius est, ut talis intercessio præmittatur, præsertim quia ea, etsi non sub irregularitate, tamen expresse præscribitur, c. *Novimus, de Verb. signif.*

47. *Differentia inter simplicem depositionem, et degradationem.* — Cæterum ex his colliges quomodo depositio, et degradatio differant. Nam quamvis hæc duæ pœnæ canonicæ in multis conveniant, adeo ut quandoque pro eodem accipiantur, differunt tamen, quod degradatio actualis habeat aliam et majorem solemnitatem, includat etiam actionem realem, privationem omnis privilegii clericalis, ac traditionem curiæ sæcularis; non item depositio verbalis. Item quod depositio etiam ab episcopo non consecrato, ejusque vicario generali, item Sede vacante a capitulo, et illius vicario generali fieri possit, degradatio vero a solo episcopo consecrato juxta dicta.

48. Addit Fagnanus, in c. *Requisivit, de Ordinatis ab episc.* n. 74, quod ab officiis et dignitatibus ecclesiasticis non fiat solemnī degradatio, sed verbalis tantum depositio seu privatio per sententiam. Nam ut declarat Pontificale Romanum: « Proprie loquendo quis a dignitatibus et honoribus deponitur, sed ab ordinibus degradatur. » Et ratio diversitatis est, quia officia et dignitates sicut nuda voluntate et verbo conferri, et ita auferri possunt: at in collatione ordinum non sufficit sola voluntas et verbum, sed opus est factio. Hinc idem Fagnanus, in c. *Cum contingat, de Ætat. et qualitat. ordin.*

§ III.

DE INFAMIA.

n. 62, ait: quod solemnī degradatio nil aliud sit, quam actualis depositio ab ordinibus susceptis.

49. *Judex laicus, cui degradatus traditur, non potest petere, et examinare processum episcopi, num rite sit factus.* — Quæritur VIII. Utrum iudex sæcularis contra clericum degradatum sibi traditum possit instituere novum processum? vel formatum a iudice ecclesiastica pro revisione, an juste formatum fuerit, petere? vel utrum teneatur stare formato a iudice ecclesiastico? Resp. I. Certum est, quod iudex laicus non possit indagare de valore et justitiâ processus, quem in degradando clerico formavit episcopus; quia est materia mere spiritualis, et actus ordinis episcopalis, de qua materia cognoscere non valet laicus, c. *Decernimus, 2, c. Quanto, 3, c. Si iudex, 12, de Sentent. excommun.* in 6, cum Concordantiis.

50. *Nec instituere contra degradatum novum processum, si delictum est mere ecclesiasticum.* — Ex eadem ratione certum etiam est, quod contra clericum degradatum non possit instituere novum processum, si delictum est mere ecclesiasticum, ut sunt hæresis, apostasia, sacrilega celebratio Missæ, vel auditio confessionis sacramentalis, uti cum communi recte docent Abbas, in c. *Ad abolend. 9, de Hæreticis,* et ibi n. 12; Felinus, n. 5; Clarus, q. 97, n. 7, prout etiam supra tit. VIII, *de Hæreticis,* a n. 45, ubi multa ad propositum doctrinæ præcedentis et præsentis numeri habes.

51. *Bene vero, si est mixti fori.* — Resp. II. Si crimen, ob quod clericus fuit depositus, est mixti fori, ita ut de illo per laicum commissio alias cognoscere valeat iudex laicus, cujusmodi sunt simonia, adulteratio monetae, etc. iudex sæcularis non tenetur stare processui per iudicem ecclesiasticum facto; sed, si vult, potest (etsi non teneatur) novum processum erga degradatum instituere, eumque prout invenerit, legibus conformiter iudicare, et punire. Abbas, in c. 1, *de Offic. ordin.* n. 14; Clarus, § fin. q. 96, n. 7; Layman, lib. I, tr. V, p. 3, cap. v, n. 6, arg. *Novell. 113, cap. XXI, § Si vero crimen.* Ratio est, quia cum in tali casu crimen mixti fori sit, et iudex de valore processus a iudice ecclesiastico facto non indaget, sed absolute novum juxta leges instituat, nullo modo materiæ, aut jurisdictioni spirituali et ecclesiasticæ se immiscet.

52. *Infamia, quid?* — Quæritur I. Quid, et quotuplex sit infamia? Resp. I. Infamia est privatio, seu diminutio bonæ famæ; sive ut loquuntur jurisconsulti, « infamia est læsæ dignitatis status, vita, et moribus reprobatas, » l. *Cognitionem, 5, § 1, ff. de Extraord. cognit.*

53. *Alia est facti, alia juris: et hæc alia ipso jure et facto contrahitur, alia per iudicem infligitur.* — Resp. II. Infamia duplex communiter assignatur, videlicet infamia juris et infamia facti. Hæc posterior accidit, quando quis tale aliquid perpetrat, propter quod ejus bona existimatio apud probos, et honestos viros læditur, licet ab ipso jure expresse non notetur aliqua infamia, nec per sententiam irrogetur, arg. l. *Neque famosus, 2, c. de Dignitat.* infamia vero juris est, quæ ipso jure infligitur, seu decernitur in certa crimina committentes. Idque adhuc fit dupliciter, ita videlicet, ut vel ipso jure et facto infamia contrahatur, vel primum per sententiam iudicis secundum juris declarationem infligitur.

54. *Infamia juris ipso jure vi sacrorum canonum incurritur per delicta, ob quæ de jure civili eadem contrahitur, nisi sit specialis limitatio.* — Quæritur II. Ob quæ crimina ipso jure, et facto contrahatur infamia juris? Resp. I. Regulam esse generalem, jure canonico omnes eos censi infames, quicumque jure civili habentur infames; nisi infamiam jure civili introductam canones specialitè sustulerint. Prior pars habetur clare ex c. *Omnes, 6, q. 1,* ubi Hadrianus Papa inquit: « Omnes vero infames dicimus, quos leges sæculi infames appellant. » Concordat c. *Infames, 6, q. 1, ibi:* « Infames esse dicimus, omnes, quos ecclesiasticæ vel sæculi leges infames pronuntiant. » Altera vero pars probatur ex c. ult. *De secundis nuptiis,* ubi infamia jure civili l. 1, c. *de Secundis nuptiis,* decreta mulieri intra annum luctus nubenti fuit sublata.

55. *Allegantur delicta ob quæ jure civili infamia juris ipso facto contrahitur.* — Resp. I. Jure civili infamiam juris ipso jure et facto contrahunt, sequentes videlicet l. 1, qui, sive viri, sive femine, quæstoria prostitutione lenocinium exercent. l. *Attilias, 4, § 2, ff. de His, qui notant. infam. l. Palam, 43, ff.*

de Ritu nupt. II. Qui operam suam ad pugnandum cum bestiis locant, l. 1, § 6, ff. *de Postulat.* III. Qui quæstus causa etiam cum homine ad privatum certamen descendunt, l. *Quod ait*, 2, § 1, ff. *de His, qui notant infam.* IV. Qui ex præfato quæstu bistriones, ac turpes ludos agunt, ead. l. et § fin. V. Qui bina sponsalia, vel bina nuptias eodem tempore constitutas habet, l. *Quid ergo*, 13, ff. eod. VI. Qui promissorium contractum juramento apposito factum, cum posset, non observat, l. *Si quis major*, 41, c. *de Transact.* VII. Hæretici, *Authen. Gazaros, c. de Hereticis.* VIII. Usurarius manifestus, et usuras usurarum exigens, l. *Improbum*, 20, c. *Ex quibus causis infamia irrogatur, etc.*

56. *Delicta, ob quæ de jure canonico contrahitur infamia ipso jure.* — Resp. III. Jure canonico infames ipso facto sunt præter specificatos n. præced. etiam illi, qui uti tales declarantur, can. *Infames*, 17, cau. 6, q. 1, illis verbis: « Infames esse personas dicimus, quæ pro aliqua causa notantur infamia, id est, omnes, qui christianæ legis normam abjiciunt, et statuta ecclesiastica contemnunt; similiter fures, sacrilegos, et omnes capitalibus criminibus irretitos, sepulcrorum quoque violatores, et Apostolorum seu successorum eorum, reliquorumque Patrum statuta libenter violantes, et omnes, qui adversus patres armantur, qui in omni mundo infamia notantur; similiter incestuosos, homicidas, perjuros, rapteros, maleficos, veneficos, adulteros, et de bellis publicis fugientes, et qui indigna sibi petunt loca tenere, aut facultates Ecclesiæ abstrahunt injuste, et qui fratres calumniantur, et accusant, et non probant, vel qui contra innocentes, principum animos ad iracundiam provocant, et omnes anathematizatos, vel pro suis sceleribus ab Ecclesia pulsos, et omnes, quos ecclesiasticæ vel sæculi leges infames pronuntiant. » Quibus accedunt alia delicta, de quibus suis in titulis agitur.

57. *Ob delictum occultum nulla contrahitur infamia.* — Notandum tamen, quod etsi non desint doctores volentes, infamiam ex recensitis etiam occultis delictis oriri; quia infamia perpetrati et non manifestationi criminis imposita est, uti cum aliis argumentatur Sylvester, *¶ Irregularitas*, quæst. 44, tamen probabilius est, eam non nisi ex crimine manifesto oriri, eo, quod infamia sit bonæ famæ seu æstimationis apud alios

diminutio, quæ utique non sequitur, ubi crimen est occultum. Abbas, in c. *Ex tenore*, 4, *de Temporib. ordin.* n. 4; Sanchez, lib. II, *Moral.* cap. xxvi, n. 1, cum communi, quod si tamen crimen cum tempore evulgatur, illico completa adesse censetur infamia cum suis effectibus etiam ante ullam criminis declarationem.

58. *Qui per sententiam judicis evadant infames.* — Quæritur III. Quinam sint infames sententia judicis? Resp. Omnes accusatos, et condemnatos de publico delicto, id est, tali, cujus accusatio cuivis est permessa, § 1, *Institut. de Public. jud.* veluti sunt, proditio, crimen falsi, adulterium, l. *Infamem*, ff. *de Public. judic.* Item rapina, furtum, expoliata hæreditas, injuria, etc. licet enim hæc posteriora crimina non censeantur publica, sed privata, tamen per sententiam judicis condemnatoriam irrogant infamiam, l. *Infamem*, l. *Decuriones*, 5, l. *Furti*, 8, l. *Si expulisse*, 12, c. *Ex quibus causis irroget. infam.* quam etiam ille incurrit, qui pretio conductus accusare omittit: item de dolo malo vel calumnia, aut prævaricatione in publico judicio commissa condemnatus, l. *Fustibus*, 6, c. *Ex quibus causis infamia irrogat.* ob quæ crimina condemnatus infamis efficitur, etsi in sententia nulla fiat mentio de infamia, ut cum aliis bene notat Perez, in c. *Ex quibus causis infamia irroget.* n. 12, dummodo sententia per appellationem non sit suspensa, sed jam abierit in rem judicatam. Sylvester, *¶ Infamia*, n. 12; Molina, *de I. et I. disp.* 9, n. 4, et deducitur ex l. *Furti*, 6, § 1, ff. *de His qui infamia notant.*

59. *Infames ipso jure sunt irregulares.* — Quæritur IV. Qui sint effectus infamiæ? Resp. Sequentes potissimum. I. Infames sunt irregulares, ita ut neque ordinem suscipere, nec in suscepto ministrare valeant can. fin. dist. 51, can. *Infames*, cau. 6, q. 1; Navarrus, cap. xxvii, n. 204.

60. *Excluduntur a dignitatibus præsertim ecclesiasticis.* — II. Infamia tam ex turpitudine facti, quam a jure proveniens excludit a dignitatibus et honoribus præsertim ecclesiasticis juxta *Regul.* 83, *jur.* in 6, ibi: « Infamibus non pateant portæ dignitatum, » et l. *Neque famosus*, 2, c. *de dignitat.* eo quod dignitates et reliqua beneficia ecclesiastica non nisi ab illis administrari debeant, qui probatæ sunt vitæ et integritatis existimationis, c. *Inter dilectos de Excess. prælat.*

61. *Actibus legitimis, et numeribus publicis.*

— III. Infamia ulterius excludit ab actibus legitimis, et publicis muneribus, ac officiis, judicis, assessoris, advocati, accusatoris, imo etiam testis, c. *Testimonium* 54, *de Testib.* l. *Testium*, 3, § ff. eod.

62. *Ac etiam ab hæreditate testamento relicta, si agatur de inofficioso.* — Infames repelluntur ab hæreditate testamento relicta, non tantum si parentes, sed etiam si fratres, aut sorores de inofficioso agant, l. *Fratres*, 27, c. *de inoffic. Testament.*

§ IV.

DE IRREGULARITATE.

63. *Irregularitas, quid?* — Quæritur I. Quid et quotuplex sit irregularitas? Ante responsionem nota, irregularitatis nomen derivari a *ly* irregulare, quod significat aliquid intra regulam non contentum. In proposito tamen sumitur magis stricte, scilicet pro impedimento canonico, quo quis excluditur a susceptione vel executione ordinum. Et definitur a nostro doctore subtili, 4, sent. dist. 25, q. 1, dicendo: « quod sit inhabilitas ad susceptionem ordinum, et executionem actuum ordinis. » Siquidem præcipuus irregularitatis effectus est, per modum inhabilitatis alicujus impedire ordinum susceptionem, et susceptorum usum. Et hoc modo irregularitas est una ex septem pœnis canonicis; et dicitur pœna saltem large loquendo, juxta dicta.

64. *Quomodo differat ab excommunicatione et suspensione.* — Differt autem irregularitas ab excommunicatione et suspensione non obstante, quod et hæc impediunt ab ordinum susceptione vel receptione. Tum quia irregularitas non est censura ecclesiastica, sicut excommunicatio et suspensio, imo quandoque contrahitur absque ulla causa. Tum quia ipse directe impedit susceptionem et executionem ordinum, et quidem (quantum est ex se, ac nisi per legitimam dispensationem, vel cessante aliunde defectu tollatur) in perpetuum: excommunicatio autem impedit quidem susceptionem et executionem ordinum, sed indirecte tantum, ac mediate, in quantum separat hominem totaliter a communione fidelium, sub qua etiam comprehenditur communicatio in sacramenti ordinis susceptione et receptione. Suspendio autem id ipsum facit, sed ad tempus duntaxat, ut ex infra dicendis patebit. Hoc prænotato.

65. *Irregularitas alia est ex delicto, alia ex defectu.* — Resp. II. Irregularitatem communiter dividi in irregularitatem ex delicto, et in irregularitatem ex defectu. Differunt autem hæc duæ species quod irregularitas orta ex defectu, sæpius absque dispensatione tollatur sublato defectu: irregularitas autem ex delicto semper maneat, donec legitime in ea dispensetur.

66. *Irregularitas nunquam contrahitur, nisi in casibus a jure expressis.* — Quæritur II. In quibus casibus generatim loquendo contrahatur irregularitas? Resp. cum communi, in iis duntaxat, qui sunt jure expressi. Ita clare desumitur ex c. *Is qui de sentent. excomm.* in 6, ibi: « Licet in hoc temere agat, irregularitatis tamen (cum id non sit expressum in jure) laqueum non incurrit. »

67. *Vel ubi diuturna Ecclesiæ consuetudo illam inâuci vult.* — Quin imo ex hoc textu recte post alios infert Laymanus, lib. 1, tr. III, part. V, cap. 1, n. 5. Irregularitatem non ab homine per sententiam, sed solo jure communi seu Pontificio, non item particulari sive episcopali imponi posse. Quin etiam (subjungit idem auctor) defectus ille ob quem irregularitas incurritur, debet esse specificè nominatus in jure: neque ab uno ab alium casum ob similem, vel majorem rationem extensio fieri potest. Nam quia odiosa est et pœnalis restringenda est, non laxanda juxta c. *Odia. de Reg. jur.* in 6, ac proinde qui dicit aliquem irregularem, debet dare causam juris, inquit Fagnanus c. *Si quis presbyter. de Cleric. excomm.* n. 5.

Interim tamen negari vix potest, aliquas irregularitates sine jure expresso ex communi doctorum consensu, et diuturna Ecclesiæ consuetudine fuisse introductas: siquidem consuetudo est optima legum interpretis; simulque, si est rationalis et diuturna, est constitutiva juris, habetque vim legis. Layman. loc. cit.

68. *Recensentur delicta, ob quæ irregularitas contrahitur.* — Quæritur III. Quænam sint irregularitates ex delicto? Resp. Ex sequentibus capitibus eas oriri, nempe ex reiteratione baptismi, ob violationem censuræ ecclesiasticæ, ex indebita susceptione ordinum, ex delicto hæresis, ex aliis delictis infamiam inducentibus, et tandem ex homicidio. De quibus omnibus singillatim hinc dicemus dempto homicidio, de quo late diximus supra tit. XII, de Homicidio, a n. 22.

69. *Veluti sunt reiteratio baptismi.* — Porro